

Efterår 2019.

Retsliberalt Nyhedsbrev.

Retsliberalt Forum udsender herved sit nyhedsbrev nr. 5 til en række interesserede, fortrinsvis som mail. Desuden sendes den til medier og partier mv. som brevpost. Aviser og andre er velkomne til at publicere artiklerne eller kommentere dem – mod angivelse af kilden.

Nyhedsbrevet indeholder denne gang er række korte ”parabler” om ”retfærdighed”, som vi opfatter det.

Du kan melde dig som medlem af Retsliberalt Forum hos kontaktperson Thorkil Sohn, Bildtsvej 26, 6950 Ringkøbing, tlf. 9749-5407, mail: thorkil.sohn@amil.dk dersom du kan tilslutte dig vort politiske program (se www.retsliberal.dk). Der opkræves ikke noget kontingent eller kræves nogen indsats - enhver bidrager i det omfang, han/hun ønsker. Som medlem vil du blive inviteret med til vore møder mv. og indgå på lige fod med de øvrige medlemmer. Navn og adresse vil blive anført på vores hjemmeside.

Kender du andre, der vil modtage nyhedsbrevet pr. mail, kan de tilmeldes på thorkil.sohn@mail.dk. Det er også muligt at modtage nyhedsbrevet pr. post ved henvendelse til Thorkil Sohn, Bildtsvej 26, 6950 Ringkøbing, tlf. 9749-5407. På samme måde kan du framelde dig.

I øvrigt kan du kigge på www.retsliberal.dk - hvis du vil vide mere. Her kan du også se vort politiske program. Prøv også at klikke ind på vort bestyrelsesmedlem Per Møller Andersens side: www.grundskyld.dk

Evt. bidrag til vort arbejde modtages med tak på konto 7650 - 1379796 Vestjysk Bank. PS. Vi mangler lidt penge (ca. 1000 kr.) til porto. Får vi for mange penge, beder vi ikke om noget, før vi mangler igen.

Med venlig hilsen Retsliberalt Forum.

PS. På næste side følger en ”reklame” fra vores medlem Per Møller Andersen vedr. en bogudgivelse.

Ole Lefmann har oversat Henry George: *A Perplexed Philosopher*. (En forvirret filosof)
Den udkommer i dette efterår på Forlaget Fritanken. Jeg har netop fået tilladelse af Oles datter til at udgive den.

Henry George har i bogen citeret flere afsnit af Spencers værker, *Social Statics*, *Man versus the State*, etc.

Disse værker af Spencer er ikke tidligere oversat til dansk, så udover Henry George kan man så også læse Spencer i denne bog.

Enkelte mindre værker af Spencer blev oversat af Harald Høffding sidst i 1800-tallet. Se fx.

bibliotek1.dk

Så mangler vi kun en oversættelse af *Our Land and our Land Policy* og *The Irish Land Question* og enkelte taler/artikler for at have Henry George komplet på dansk.

Ole har tidligere oversat *The Science of Political Economy* (Den nationaløkonomiske videnskab), som blev udgivet i 2012.

På de følgende sider følger ”parablerne”

Tyren

De tøjrede kræfter

Den tøjrede tyr

Tæt uden for det vindue, som jeg sidder ved og skriver, står der en stor tyr tøjret ved en ring i næsen. Idet den græsser, går den rundt og atter rundt, og derved snor den tøjret om tøjrpælen. Nu står den som en lænket fange og pines ved synet af det dejlige græs, som den ikke kan nå; den kan ikke engang slå med hovedet og jage de fluer væk, som samler sig på dens skuldre. Af og til prøver den at komme løs, men forgæves; så brøler den ynkeligt og hengiver sig derpå til sin skæbne.

Denne tyr, selve sindbilledet på den vældige kraft, der står og lider nød med overflod lige for øjnene og hjælpeløst må lade sig udsuge af svagere skabninger, bare fordi den ikke er klog nok til at indse, hvorledes den kunne komme fri, synes mig at være et godt billede på de arbejdende menneskemasser.

I alle lande ser man, at de mennesker, som ved deres slid og slæb skaber rigdomme, knuges af fattigdom, og medens den fremadskridende civilisation stadig åbner videre udsyn og vækker nye ønsker, holdes arbejderne nede ved de dyriske fornødenheders lavmål. I bitter følelse af, at de lider uret, og at de er skabt til noget bedre end dette snævre liv, bryder også de af og til på og skriger op.

Men så længe de ikke søger til ondets rod, så længe de ikke indser, hvorledes de er lænkede, og hvorledes de kan komme fri, så længe vil deres anstrengelser og deres skrig være lige så virkningsløse som tyrens. Ja, mere virkningsløse. Jeg går nu ud og driver tyren således tilbage, at den vikler tøjret af pælen; men hvem skal frigøre menneskene? Så længe de ikke bruger den forstand, der er givet dem, er der intet, der hjælper. Der er intet særligt forsyn for dem.

Henry George: Beskyttelse eller Frihandel

Slaveri og slaveri

Robinson Crusoe tog, som vi ved, Fredag til sin slave.

Men lad os antage at Robinson i stedet for at tage Fredag som slave havde hilst ham som et menneske og en broder, havde læst FN's erklæring om menneskerettigheder for ham, og havde ladet ham vide at han var en fri og uafhængig borger, der havde ret til at stemme og til frit at søge erhverv – men at han samtidig også havde ladet ham vide at denne ø var hans, Robinson Crusoes, private ejendom.

Hvad ville forskellen have været?

Da Fredag ikke kunne flyve op i luften eller svømme bort over havet, da han var nødsaget til at leve på øen, hvis han da skulle leve, ville han i det ene tilfælde have været lige så meget slave som i det andet.

At Robinson ejede øen var ensbetydende med, at han ejede Fredag.

Personligt slaveri er i virkeligheden kun den rå og primitive form for ejendomsret til mennesker. Det opstår kun dér, hvor befolkningen er spredt. Når ikke særlige omstændigheder er til stede vedvarer det aldrig, hvor befolkningsvæksten giver jorden høj værdi. Thi da giver ejendomsret til jord den samme magt, som ejendomsret til mennesker giver, og i en mere bekvem form.

Når vi i historiens løb ser sejrherrene gøre de besejrede til slaver er det altid, hvor befolkningen er spredt og hvor jorden er af ringe værdi, eller hvor de har i sinde at bortføre deres menneskebytte. I andre tilfælde tilegner sejrherrene sig kun de overvundnes jord, hvorved de lige så virkningsfuldt tvinger dem til at arbejde for sig.

Indførelsen af slaver i Italien begyndte ikke før de rige patricieres storgodser begyndte at affolke landet.

Europæiske skibe førte negerslaver til Amerika, hvor jorden var billig og arbejdskraften dyr, og ikke til Europa, hvor jorden var dyr og arbejdskraften billig.

Henry George.

HENRY GEORGE, som er en af dem, der har inspireret os, skriver:

[I ask no one who may read this book to accept my views. I ask him to think for himself.](#)

Jeg beder ingen, som læser denne bog, om at acceptere mine synspunkter. Jeg beder ham om at tænke selv.

[What has destroyed every previous civilization has been the tendency to the unequal distribution of wealth.](#)

Det, som har ødelagt alle tidligere civilisationer, er tendensen til den ulige fordeling af rigdom.

[That which is unjust can really profit no one; that which is just can really harm no one.](#)

Det, som er uretfærdigt kan ikke gavne nogen - det, som er retfærdigt, kan ikke skade nogen.

OG ALBERT EINSTEIN skriver om HENRY GEORGE:

[Men like Henry George are rare, unfortunately. One cannot imagine a more beautiful combination of intellectual keenness, artistic form, and fervent love of justice.](#)

Mænd som Henry George er desværre sjældne. Man kan ikke forestille sig en smukkere kombination af intellektuel formåen, kunstnerisk form og glødende kærlighed til retfærdigheden.

Den dovne ler og den flittige græder.

Det er et stort problem, at samfundets indtægter næsten udelukkende baseres på skatter og afgifter, der rammer produktion og arbejde, samtidigt med, at arbejdsfrie indtægter, der hidrører fra Danmarks natur- og samfundsskabte fælles resurser, indkasseres af private stort set uden at være beskattede.

Det er den omvendte verden. Den dovne ler og den flittige græder. Den dygtige, der kan "få to aks til at gro, hvor andre kun kan få et til at gro" og dermed gavner både sig selv og andre uden at skade nogen, straffes for sin "frækhed" af skatteministeriet - mens arbejdsfri og dermed ufortjent udbytte, går næsten ubeskattet i private lommer. At disse indtægter er enorme fremgår med al tydelighed af PRISEN PÅ JORD (BELIGGENHED) og ADGANG TIL NATURENS RÅVARER, der netop er udtryk for værdien af at kunne tilegne sig disse arbejdsfrie penge.

Kassedamen.

"Kassedamen bliver ikke fattigere af, at prisen på min bolig stiger" hører vi af og til fra politikerne i denne og lignende versioner.

Det er - alt andet lige - forkert. Når der opstår friværdier, opstår der købekraft, som der ikke ligger en produktiv indsats bag. Herved kan de, der får en sådan gevinst, beslaglægge en del af de producerede varer og goder uden at have ydet en tilsvarende indsats, hvilket naturligvis går fra dem, der har udført produktionen (erhvervsliv og lønmodtagere, f.eks. kassedamen).

Ejendomsret og etik.

En etisk funderet ejendomsret grundlægges på en korrekt skelnen mellem værdier, der er skabt af naturen (eller Gud, om du vil) OG de værdier, som er menneskeskabte. De naturskabte og samfundsskabte værdier (f.eks. fisk i vandet, mineraler i jorden, infrastruktur, jordværdier osv.) bør ikke tilhøre nogen enkeltperson eller noget firma, men bør tilhøre folket, dvs. samfundet. Som Grundtvig så præcist sagde det: "Ethvert folk er sit fædrelands rette grundejer."

Og de menneskeskabte værdier bør være retmæssig ejendom (mest mulig fri af beskatning) for den enkeltperson eller det firma, der har skabt dem; men kun efter at samfundet er blevet betalt for brugen af de natur- og samfundsskabte værdier.

Den etiske begrundelse for dette ejendomsretsbegreb er naturligvis, at al produktion sker ved at "udnytte" de natur- og samfundsskabte rigdomskilder. Og at denne skelnen mellem fuld belønning for egen indsats efter betaling til fællesskabet for brug af ikke-selvskabte-værdier giver alle lige muligheder. Menneskesynet er altså, at alle skal have lige ret.

Murersvenden.

En murersvend tjener ca. 360.000 kr. om året, men da han lægger cirka hver anden mursten for staten, ender han op med ca. 180.000 kr. til sig selv.

Boligejere på Frederiksberg tjener pt. gennemsnitligt på stort set skattefri friværdistigninger 360.000 kroner om året, altså mere end murersvenden *)

Prøv fordomsfrit at overveje, om udsagnsordet "tjener" er lige velanbragt i de to tilfælde.

*) Kilde: TV2 Lorry 19. marts 2018.

Den onde bager.

Samfundet bør indrettes således, at selv den onde bager, der kun drives af råddent pengebegær, tvinges til at få opfyldt sit begær ved at bage brød til sine medmennesker (frit efter Luther)

”Et fædrelands folk er dets rette grundejer” (Grundtvig)

Disse to ledetråde fører vore tanker i retning af et retvendt ejendomsretsbegreb, hvor samfundet ”lever” af de fælles værdier og hvor enkeltpersoner (herunder onde bagere) lever af den værditilvækst, der skabes med hoved og hænder.

Det åbner op for en fri økonomi, hvor markedsloven hersker. Det kan den nemlig kun i fuldt omfang, hvis den ikke forvrides af skatter på arbejde eller af, at nogle bliver rige (også mens de sover) på at eje det, de ikke selv har skabt og derved kan købe sig til værdier uden tilsvarende modindsats.

Og alle de, som et forventt system har kørt ud på et sidespor som sociale tilfælde, vil kunne leve uden at stå med hatten i hånden, nemlig af deres retmæssige andel i ”Andelsselskabet Danmark”.

Retfærdighed skaber fremskridt.

Naturligvis vil nogle miste en (ufortjent) indkomst ved en beskatning af jord, beliggenhed og naturværdier, lige som godsejerne mistede en (urimelig) fordel ved landboreformerne. Men retfærdighed er ikke bare rigtigt - det betaler sig oven i købet. Selv for dem, der mister privilegier. Før landboreformerne kunne godsejerne køre rundt i en hestetrukket guldkaret på en hullet vej - men dette og andre fremskridt i retfærdighed begunstigede en udvikling, der gør, at nutidens godsejere (og en masse andre) i dag kan køre rundt på motorvej i biler. Der er ingen grund til at tro, at yderligere skridt i retning af retfærdighed vil vende tomhændede tilbage.

Betal grundskyld og smid trækprocenten væk.

Det, som vi foreslår, er, at samfundet opkræver betaling for brugen af vore fælles værdier, f.eks. fiskekvoter, råstoffer i undergrunden og Danmarks jord. Det sidste er det, der kaldes jordrente, dvs. en løbende og efter de skiftende forhold varierende afgift for at måtte eje og benytte et areal. Og disse indtægter bruges til at lette skatter og afgifter på nyttig aktivitet. I virkeligheden er det ikke så meget et spørgsmål om, at vi skal til at betale mere. Jordrente betaler vi nemlig ofte i forvejen, bare til den tidligere ejer (via lån til købesummen); så det er mere spørgsmålet om, hvem der skal have jordrenten.

Sagt forenklet: Send din termin/husleje til staten og smid din trækprocent væk.

Pengesedler fra himlen, hvem skal have dem?

Hvis man ejer jord – ikke mindst i de store byer – får man jordrenten uden at arbejde. Det betyder i jævnt sprog, at der falder pengesedler ned fra Himlen på jordejerens grund, uden at han behøver at gøre noget for andre. **Fuld grundskyld** er, at samfundet samler disse pengesedler op, før de når at skabe ufortjent ulighed.

Og bruger man pengene til at lette skatten på arbejde, fremmer man at de rette får en fortjent belønning.

Mit, dit og vort.

Naturligvis er det ikke en lige sag at foretage en omlægning af samfundets indtægter fra ”skat på nyttigt arbejde og gavnlige produktion” til ”skyld for brug af fælles resurser”. Tusindvis af indvendinger rejser sig - ikke mindst mht. mulighederne for en overgang. Men før man drøfter alt dette, er der behov for at pege på og drøfte det principielle. Dette digt af Piet Hein, er faktisk en poetisk fremstilling af dette principielle:

Alle vil have retfærdighed,
men ikke alle vil have den samme.
Den ældre, der har meget, mener tit
noget andet, end da han var ung og havde lidt.
Derfor kommer vi længst,
hvis jeg beholder mit,
du beholder dit,
og vi deler, hvad der er vort.

Fremskridt og skat på arbejde og produktion.

De mange tekniske fremskridt betyder, at produktion og arbejde spiller en stedse mindre rolle og adgangen til jord og resurser en tilsvarende større og større rolle. Gennemfør blot tankegangen til dens logiske konklusion: Den totale automatisering, hvor al produktion sker uden menneskelig indsats - så vil de, der sidder på resurserne, sidde på al indkomst. Det bliver med andre ord mere og mere kramagtigt at basere samfundets indtægter på beskatning af arbejde og produktion. Udviklingen kan også tydeligt ses af, at vurderingen af Danmarks jord siden 1920 er steget fra 4,9 mia. kr. til 1.429 mia. kr. i 2012 (senest anvendelige tal), altså ca. 290 gange mere, mens en ufaglært arbejders timeløn i 1920 var 1,50 kr. og således kun er steget til ca. 120 gange mere (180 kr. i 2012).

Automatisk fordeling.

Lad os se på et naturligt ejendomsretsbegreb - som, jo mere det indføres - indbygger fordelingen i selve systemet.

Der skal skelnes nøje mellem samfunds- og naturskabte værdier på den ene side og arbejdsskabte værdier på den anden side. De samfunds- og naturskabte værdiers afkast bør komme fællesskabet til gode, da de ikke er frembragt af nogen enkeltpersoner. Det drejer sig f.eks. om fisk i havet, olie i undergrunden og anvendelsen af et areal af fædrelandets jord. Og de arbejdsskabte værdier bør så vidt muligt tilfalde dem, der udfører arbejdet. Det drejer sig ikke kun om ting, men også om serviceydelser, ophavsret til frembragte unika osv.

I dag er det mest omvendt. Den, der udfører et nyttigt arbejde eller starter en virksomhed og derved forsøger at gøre sig selv og andre selvhjulpne, mulktres for denne ”frækhed” men en syndflod af skatter og afgifter - hvilket selvsagt svækker både lysten til og effekten af anstrengelsen. Og den, der tjener (udsagnsordet ”tjener” er ikke velanbragt) på f.eks. jordværdistigninger, der kommer, mens man sover, slipper ofte uden skat..

Mad nok?

Fra: Henry George: *Fattigdom er en forbrydelse*

I det gamle testamente får vi fortalt, at israelitterne var udhungrede efter at have rejst gennem ørkenen, og at Gud sendte manna ned fra himlen. Der var nok til dem alle, og de tog det og var lettede.

Det er den historie vi læser. Lad os tage historien én gang til, men med en lille ændring.

Lad os antage, at ørkenen var privat ejendom, sådan som jorden er det i dag.

Lad os antage at en af israelitterne ejede én kvadratkilometer, en anden ejede tyve, og en tredje ejede hundrede kvadratkilometer, og at størstedelen af israelitterne ikke ejede jord nok til at sætte deres fødder på.

Hvad ville der så ske med denne manna?

Hvad ville al denne manna gavne flertallet?

Ikke spor!

Skønt Gud sendte manna nok til alle, ville mannaen være jordejernes ejendom. De ville måske have ansat nogle af de andre til at samle det sammen i stakke for sig, og så ville de have solgt det til deres sultne stammefrænder.

Tænk over det!

Denne erhvervelse og salg af manna kunne være fortsat indtil størstedelen af israelitterne havde givet alt, hvad de ejede, selv tøjet på kroppen.

Hvad følger så?

Så ville de ikke have haft noget at købe manna for, og resultatet ville have været, at de forblev sultne, selvom mannaen ville ligge i store stakke.

Og jordejerne ville have beklaget sig over overproduktion af manna. Der ville have været en stor manna-høst og sultne mennesker – lige præcis det samme fænomen, som vi ser i dag.

Barmhjertighed

Fra tale i Underhuset 1909 af Winston Churchill

Om virkningen af barmhjertighed og socialhjælp hvis den bliver permanent

Færre udgifter:

For nogle år siden var der i London en afgift på en bro over Themsen og alle arbejdere, som boede syd for floden måtte dagligt betale en afgift på 1 penny for at tage frem og tilbage på arbejde. Synet af disse fattige mennesker, der på denne måde blev frataget en så stor del af deres indkomst, forargede den offentlige opinion. Propagandaen gik i gang, de kommunale myndigheder blev vækket, og for skatteborgernes regning blev broen frigjort og afgiften fjernet.

Alle de mennesker, der brugte broen, sparede en sixpence om ugen, men inden længe viste det sig, at huslejerne syd for floden var steget 6 pence om ugen, eller det samme beløb som den broafgift, der blev afskaffet!

“Alt vender tilbage til jorden”, og jordejeren er i stand til at tage en del af næsten alle fremskridt, uanset hvor store eller små disse fremskridt er.

Grundskyld beskytter jordkloden.

Afgift på brug af jordens naturressurser fremmer genbrug (man skal betale for at grave malm op af jorden; men ikke for at lave en ny bil af gammelt jern).

Og det fremmer klimaet (man skal betale for at bruge olie; men ikke for at bruge sol og vind)

Og det fremmer ligheden (alle får del i de værdier, som ikke er skabt af nogen enkeltperson, når privat ejendomsret til ressourcerne afskaffes til fordel for fælle ret)

Vort daglige brød

Fra Henry George: *Komme Dit Rige*

Vort daglige brød

Jamen, tænk over det – “Giv os i dag vort daglige brød.”

Jeg gjorde ophold i et hotel i sidste uge – et kursted. Et hundrede eller flere gæster satte sig til bords sammen. Før de spiste noget som helst, rejste en mand sig og takkede Gud, bad Ham om at gøre os alle taknemmelige over Hans rige gaver. En sådan tak blev ved hvert måltid fremsat over de velfyldte borde.

Hvad mener mennesker med det?

Er det komediespil, eller hvad?

Hvis Adam, da han kom ud fra Edens Have, havde sat sig ned og var begyndt at bede, kunne han have bedt indtil nu uden at få noget at spise, medmindre han arbejdede for det.

Alligevel er mad Guds rige gave. Han kommer ikke med kødet tilberedt eller grøntsagerne ordnede, ej heller deler Han tallerkener om eller lægger dug på.

Hvad Han giver, er muligheden for at producere disse ting – frembringe dem igennem arbejdsindsats. Hans befaling er – det står skrevet i den Hellige Bog, det er indgraveret i enhver forekomst i naturen – at vi igennem arbejdsindsats skal frembringe disse ting.

Naturen giver ved arbejdsindsats og til intet andet. Hvad Gud giver, er de naturlige elementer, som er uundværlige for arbejdet. Han giver dem, ikke til én, ikke til nogle, ikke til én generation, men til alle. De er Hans gaver, Hans rige gaver til hele menneskeheden.

Og hvad må vi alligevel se i hele den civiliserede verden? At ganske få mennesker har bemægtiget sig disse rige gaver, gør krav på dem som deres personlige ejendom, mens det store flertal ingen juridisk ret har til at anvende deres arbejdsevne på naturens gaver og nyde godt af Skaberens gavmildhed.

Og deraf kommer det, at det i hele den civiliserede verden er den klasse, som besynderligt nok kaldes “arbejderklassen”, der er den fattige klasse, og at mennesker, som ikke arbejder, som roser sig af aldrig at have udført et stykke ærligt arbejde og af at nedstamme fra fædre og bedstefædre, som aldrig udførte en times ærligt arbejde i deres liv, udfolder sig i en overflod af alle de ting, som arbejde frembringer.